

Treårsplan 2021–2023

1 Sammanfattning

Stokabs huvuduppgift är att bygga, hyra ut och underhålla ett passivt konkurrensneutralt optiskt fibernät i Stockholmsregionen. Efterfrågan på bolagets produkter bedöms under planperioden vara fortsatt hög och Stokab fortsätter att bygga ut nätet i takt med marknadens efterfrågan.

Det övergripande syftet och bakomliggande ändamålet med bolagets verksamhet är att säkerställa förutsättningar för ett växande näringsliv och därmed ett ekonomiskt hållbart Stockholm. Utbyggnaden av en robust fiberinfrastruktur med hög säkerhet i Stockholm skapar förutsättningar för företagande och digital delaktighet i hela staden. Fiberinfrastrukturen i sig bidrar till att skapa förutsättningar för klimatsmarta och innovativa lösningar inom exempelvis trafikområdet.

IT är en alltmer integrerad del i alla företag och behovet av uppkoppling för alla verksamheter ökar. 5G lanserades under 2018 och under planperioden kommer nät för 5G att börja byggas i Stockholm. Framväxten av olika IoT-lösningar inomhus och utomhus kommer förstärka den generella efterfrågan på fiber de kommande åren.

Det ställs relevanta och höga krav på säkerhet på telekomsektorn och på Stokab. Stokab ska med marginal klara att möta de säkerhetskrav som Post- och telestyrelsen (PTS) och staden ställer. Verksamheten ska möta de krav som ställs i förhållande till Stokabs roll i totalförsvaret.

Under planperioden kommer det att vara av strategisk vikt att Stokab fortsätter utveckla stamnätsinfrastrukturen, inklusive noder och knutpunkter, för att klara den framtida ökade generella efterfrågan och garantera tillgången på konkurrensneutral svartfiber. Framväxten av 5G och IoT-tjänster och efterfrågan på nya fiberanslutningar leder till att Stokab behöver anpassa svartfiberinfrastrukturen. Ökade säkerhetskrav leder också till behov av investeringar i säkerhetshöjande åtgärder.

I syfte att möta kundernas och marknadens krav har Stokabs affärssystem uppdaterats och kommer fortsätta uppdateras under perioden. Stokabs övriga tekniska stöd för att snabbt och kostnadseffektivt kunna göra affärer kommer att fortsätta utvecklas under planperioden. Målet är att Stokab 2021 ska ha digitaliserat samtliga interna och externa processer.

S:t Erik Kommunikation har ansvar för stadens kommunikationslösningar och bolagets tjänster riktar sig enbart till Stockholms stads förvaltningar och bolag.

Resultatet efter finansnetto beräknas till 230 mnkr för 2021, i linje med budget 2020. Resultatnivån bedöms bibehållas under perioden 2021–2023. Investeringarna beräknas uppgå till 200 mnkr under 2021, en oförändrad nivå jämfört med 2018 och 2019, och beräknas vara oförändrade under planperioden 2021–2023.

2 Marknadsförutsättningar och omvärld

Efterfrågan på svartfiber bedöms vara fortsatt stark i Stockholm. Operatörer, företag och verksamheter efterfrågar i allt större utsträckning svartfiber. Kapacitet och kvalitet blir allt viktigare och en stor del av de som har möjlighet att välja bredband levererat över fiber gör också det. Fiberbaserade bredband utgjorde år 2018 67 procent av de fasta abonnemangen i Sverige och kan förmodas att som andel av de fasta abonnemangen fortsätta öka, men sannolikt i långsammare takt än tidigare.

Konsolideringen av telekommarknaden i Sverige och i Europa kommer fortsätta under planperioden. Denna utveckling i kombination med en ekonomisk avmattning till följd av en sannolik lågkonjunktur under planperioden leder till att operatörerna optimerar sina nät vilket pressar lönsamheten. Kombinerat med en mognare marknad ökar kraven på leverantörer av svartfiber – som Stokab – att klara av att möta kundernas beställningar av produkter, digitalt och flexibelt.

Digitalisering blir en alltmer integrerad del av kärnverksamheten i alla företag och myndigheter. Tillsammans med etablerandet av nya företagsstrukturer, som från början i huvudsak är digitala och som har tillgång till en global digital marknad, bidrar detta till en ökad efterfrågan på snabba och stabila uppkopplingsmöjligheter och kommer förstärka den generella efterfrågan på fiber.

Framväxten av en allt mer uppkopplad värld, där fler och fler saker kommunicerar med varandra, kommer att leda till ett behov av en än mer finmaskig digital infrastruktur. I kombination med 5G, som också antas behöva en mer finmaskig fiberinfrastruktur än 4G, medför detta krav på nya och andra typer av fiberanslutningar. Efterfrågan på fiberanslutningar tätare än dagens mobilinfrastruktur för att klara de krav 5G ställer förväntas öka under slutet av planperioden.

Den tekniska utvecklingen kan också komma att ytterligare förändra den befintliga operatörsmarknaden och eventuellt leda till att nya aktörer etableras. Etableringen av nya aktörer, såväl nystartade företag som internationella företag som etablerar sig i Sverige, är givetvis en möjlighet under planperioden.

En allmänt förhöjd hotbild i världen, Europa och Sverige samt det faktum att allt fler delar av alla samhällsfunktioner får en betydande digital komponent, leder till ökade säkerhetskrav på fibernätet såväl som på noder och knutpunkter samt på stödsystem. Säkerhetskraven förväntas höjas under planperioden. Säkerhetsdiskussionerna samt infrastrukturers inneboende regionala logik väcker frågor kring optimering av nät i ett regionalt perspektiv. Behovet av en säker och robust elförsörjning av Stockholmsregionen är grundläggande ur såväl ett säkerhets- som ur ett marknadsperspektiv.

Utvecklingen av koncept för smarta städer och ett behov för kommuner att klara av att möta medborgarnas efterfrågan på digitala tjänster på ett kostnadseffektivt sätt förstärker ytterligare betydelsen av att kommuner skaffar sig och stärker sin rådighet över den digitala infrastrukturen. De ökade kraven på säkerhet och kommunernas betydelse för totalförsvaret stärker denna betydelse ytterligare.

Betydelsen av oberoende aktörer – som Stokab – som kan erbjuda konkurrensneutral svartfiber på lika villkor kommer att vara fortsatt stor. Detta för att de ökade möjligheter som den tekniska utvecklingen medför ska kunna komma fler till del genom en hög och väl fungerande konkurrens på tjänstenivån.

S:t Erik Kommunikation har ansvar för stadens kommunikationslösningar. Bolagets tjänster riktar sig till Stockholms stads förvaltningar och bolag. Uppdraget att upphandla och administrera stadens samlade kommunikationslösningar är organiserat i ett eget dotterbolag till Stokab, vilket innebär en tydlighet i förhållande till marknaden. En ökad komplexitet i leveransen till Stockholms stad inom ramen för stadens ambitioner kring smart stad ställer krav på kompetens och utveckling.

2.1 Regulatoriska förutsättningar

I avsikt att främja investeringar och innovation i framtidssäker infrastruktur och samtidigt tillgodose behovet av att upprätthålla konkurrensen har EU-kommissionen beslutat att reformera det regulatoriska ramverket för telekomsektorn med avsikt att skapa en digital inre marknad (Digital Single Market, DSM). Slutgiltigt beslut kring den nya kodexen (European Electronic Communications Code, EECC) fattades i slutet av 2018. Kodexen utgör en strategisk fråga för svensk IT-politik och det nya nationella regulatoriska ramverket – bereds för närvarande inom regeringskansliet och beräknas träda i kraft under 2021 i form av en ny Lag för Elektronisk Kommunikation (LEK). Att fortsatt följa den svenska implementeringen och säkerställa att den inte försvårar för Stokabs verksamhet är en strategiskt central uppgift under planperioden.

3 Strategisk inriktning

Bolagets uppgift är att säkerställa de grundläggande digitala infrastrukturella förutsättningarna för näringslivet och offentlig förvaltning i Stockholm. Utbyggnaden av en robust fiberinfrastruktur med hög säkerhet i Stockholm skapar förutsättningar för företagande och digital delaktighet i hela staden och fiberinfrastrukturen i sig bidrar till att skapa förutsättningar för innovativa och klimatsmarta lösningar.

Bolagets uppgift är och kommer fortsatt att vara att bygga, hyra ut samt underhålla ett passivt fibernät i Stockholm. Syftet med infrastrukturen och verksamheten är att stimulera en positiv utveckling för Stockholm genom att bidra till goda förutsättningar för den ekonomiska utvecklingen i regionen.

Stokabs fibernät har byggts ut varvid flerfamiljshusen och de kommersiella fastigheterna i Stockholms stad har anslutits till den etablerade nodstrukturen. Detta har skapat ökade möjligheter för konkurrens på marknaden. Detta förhållande bidrar till en fortsatt dynamisk utveckling både vad gäller företagande och digitala tjänster, vilket i sin tur bidrar till en fortsatt positiv ekonomisk utveckling i regionen.

I centrum för arbetet de kommande åren står att öka nyttjandegraden i fibernätet. Detta ska främst ske genom hög försäljning, vilket förutsätter ett tydligt kundfokus i hela organisationen. Arbetet fortgår med att ständigt förbättra rutiner, digitalt stöd och processer med fokus på fortsatt hög nivå på leveransprecision och felavhjälpling samt korta svarstider.

Det bakomliggande ändamålet med bolagets verksamhet under planperioden syftar till att säkerställa förutsättningar för ett växande näringsliv och därmed ett ekonomiskt hållbart Stockholm. Utbyggnaden av fiberinfrastrukturen i Stockholm skapar lika förutsättningar till digital delaktighet i hela staden. Fiberinfrastrukturen i sig bidrar till att skapa förutsättningar för klimatsmarta lösningar.

För att Stokab ska kunna lösa sin uppgift krävs det att bolaget aktivt följer och möter den omvärldsutveckling som sker drivet av såväl marknaden som av de regulatoriska förutsättningarna och genomför investeringar för att möta framtida efterfrågan. Under planperioden kommer det att vara av strategisk vikt att Stokab fortsätter att utveckla stamnätsinfrastrukturen, inklusive noder och knutpunkter, för att klara den framtida ökade generella efterfrågan och garantera tillgången på konkurrensneutral svartfiber.

Utvecklingen av 5G och IoT-tjänster kommer leda till en ökad efterfrågan på nya fiberanslutningar och Stokab ska under planperioden säkerställa att både infrastruktur och affärsprocesser utifrån svartfiberleveransen är anpassade för att möta densamma.

Den förhöjda medvetenheten om behovet av säkra och redundanta lösningar kommer delvis att driva en ökad generell efterfrågan på fiber men kommer därutöver att ställa särskilda krav på Stokab att klara att leverera kostnadseffektiva och smarta säkerhetslösningar som kan möta såväl kundernas efterfrågan som krav från regulatoriska myndigheter.

Under planperioden kommer det att krävas investeringar i säkerhetshöjande åtgärder och därutöver fortsatta analyser av möjliga framtida ytterligare säkerhetskrav som kan komma att ställas av kunder och regulatoriska myndigheter. Stokab har en betydelse för totalförsvaret och ska säkerställa att samtliga uppgifter utifrån det perspektivet som kan åläggas företaget kan mötas.

I såväl framväxten av 5G och IoT-tjänster som de höjda och förändrade säkerhetskraven är det av stor vikt att Stokab har en väl utvecklad dialog med befintliga kunder och marknadens aktörer.

Stokabs kompetens samt tekniska stöd för att snabbt och kostnadseffektivt kunna göra affärer kommer att behöva utvecklas under planperioden. Stokabs kundfokus, förmåga till kommunikation med befintliga och potentiellt nya kunder och andra intressenter samt inte minst förmåga till omvärldsbevakning och analys kommer vara avgörande för en positiv utveckling under planperioden.

I syfte att möta kundernas och marknadens krav har Stokabs affärssystem uppdaterats och kommer fortsätta uppdateras. Översyn av Stokabs produkter görs kontinuerligt och fortsatta anpassningar för att svara upp mot marknadens efterfrågan kommer genomföras under planperioden. Stokabs produktportfölj ska säkerställa långsiktig relevans på marknaden genom att erbjuda lösningar med hög tillgänglighet och flexibilitet som svarar mot olika kundtypers kompletta behov av svartfiber.

En förändrad hotbild i omvärlden medför ett ökat fokus på säkerhetsfrågor från såväl kunder som regulatoriska myndigheter. Den av den svenska regeringen fastslagna nationella säkerhetsstrategin med IT- och telekommunikationer som ett särskilt utpekade område inom hotbildsanalysen klargör att telekominfrastrukturen är att betrakta som en samhällskritisk möjliggörande funktion vid sidan om bland annat elförsörjning. Verksamheten kommer under planperioden fortsatt fokusera på att höja förmågan i förhållandet till totalförsvaret. Under 2020 kommer Stokab delta i den nationella totalförsvärsövningen.

4 Kommunfullmäktiges inriktningsmål och direktiv

Kommunfullmäktige har, under rubriken "Möjligheternas Stockholm", antagit följande övergripande inriktningsmål för kommunkoncernen Stockholms stad:

1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla
2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt
3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Bolagets uppgift är att bygga, hyra ut samt underhålla ett passivt och säkert fibernät i Stockholm. Syftet med infrastrukturen och verksamheten är att stimulera en positiv utveckling för Stockholm genom att bidra till goda förutsättningar för IT-utvecklingen i regionen.

Stokab ska fortsätta utveckla stamnätsinfrastrukturen, inklusive noder och knutpunkter, för att klara den framtida ökade generella efterfrågan och garantera tillgången på konkurrensneutral svartfiber. Den fortsatta utbyggnaden av fibernätet skapar förutsättningar för klimatsmarta lösningar och digital delaktighet i hela staden, i takt med efterfrågan och utifrån bedömningar av marknadens utveckling och krav. Framväxten av en allt mer uppkopplad värld kombinerat med 5G förväntas också leda till ett behov av en mer utbyggd digital infrastruktur.

Ägardirektiv 2020–2022

Enligt kommunfullmäktiges budget för 2020 samt ägardirektiv 2020–2022 för koncernen Stockholms Stadshus AB ska Stokab

En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

- vara behjälpliga i trafiknämndens uppdrag att samordna gatuarbeten med övriga ledningsdragande bolag i staden samt Trafikverket, SL, Stockholm Exergi och andra aktörer för att främja framkomligheten
- fortsätta att i samarbete med kommunstyrelsen stödja implementeringen av Strategi för Stockholm som smart och uppkopplad stad
- tillsammans med kommunstyrelsen och trafiknämnden planera för och tillgängliggöra trafikljus och andra installationer för fiberdragning
- samverka med trafiknämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden för att använda Hornsgatan till testbädd för smarta digitala lösningar

En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

- ansvara för att fibernätet byggs ut och förtätas för att möta framtida efterfrågan inom 5G och IoT

4.1 En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

I centrum för arbetet under planperioden står att öka nyttjandegraden i fibernätet. Detta ska främst ske genom hög försäljning, vilket förutsätter ett tydligt kundfokus i hela organisationen. Samtliga delar av Stokab ska kunna agera säljstödande inom respektive kompetensområde. Den ökade efterfrågan på fiberförbindelser föranleder ett behov av att stärka stomnätinfrastrukturen.

Under planperioden fortsätter arbetet med att ansluta ytterligare fastigheter till nodstrukturen – primärt i takt med att staden växer. Detta skapar sammantaget ökade möjligheter för konkurrens på marknaden då operatörer kan nå hela vägen fram till slutkunden oavsett om den är ett hushåll eller ett företag. Förutsättningar har därmed skapats för att bredbandsmarknaden i Stockholm på sikt kan bli helt fri och öppen för både hushåll och företag, vilket bidrar till en fortsatt positiv ekonomisk utveckling i regionen.

Utbyggnaden av fiberinfrastrukturen till strategiska områden och i alla delar av staden skapar lika förutsättningar för digital delaktighet i hela staden. Detta stärker förutsättningarna för att skapa ett Stockholm med digitala möjligheter för alla.

Arbetet med att höja säkerheten i strategiskt viktiga delar av nätet fortsätter successivt som ett led i att säkerställa tillgängligheten till såväl samhällets offentliga tjänster som kommersiella tjänster. Utbyggnaden och kapacitetsförstärkningen av områdes- och anslutningsnoder är strategiska åtgärder i detta säkerhetsarbete och åtgärder för att stärka robustheten i nätet ytterligare vidtas. Bolaget övar också sin krisledningsförmåga, helt eller i delar, årligen.

Stokab samarbetar med Yrkeshögskolan i Nyköping samt med Yrkeshögskolan Xenter i Botkyrka kring yrkesutbildningar inom fiberoptik för de som vill arbeta som fibertekniker/optofibertekniker. Stokabs bidrag till yrkesutbildningarna är att kvalitetssäkra utbildningsplanerna. Samarbetet med yrkeshögskolorna har en strategisk betydelse för att säkra en framtida försörjning av rätt kompetens till Stokabs entreprenörer. Samarbetena fortsätter under planperioden.

4.2 En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Inriktningen av verksamheten syftar till att säkerställa förutsättningar för ett växande näringsliv som genom den digitala tekniken kan agera globalt med ett minimum av resor. Fiberinfrastrukturen i sig bidrar därmed till att skapa förutsättningar för klimatsmarta lösningar som till exempel ökade möjligheter till trafikstyrning, trafikanalyser och luftkvalitetsmätningar.

Stokab bygger fibernätet i en nät- och nodstruktur som underlättar för en miljövänlig drift. Nät- och nodstrukturen är utformad för att underlätta drift och underhåll av nätet både för kunder och för Stokabs egna verksamhet med bland annat minskade transporter som följd. Stokab kommer under planperioden att utveckla sitt miljö- och hållbarhetsarbete för att svara upp mot de mål som anges i stadens miljöprogram 2020–2023, när programmet har beslutats av kommunfullmäktige.

Den aviserade lanseringen av 5G i Stockholm, framväxten av olika IoT-lösningar och alltmer uppkopplade hem kommer att förstärka den generella efterfrågan på fiber de kommande åren. Framväxten av en alltmer uppkopplad värld där fler och fler saker kommer att kommunicera med varandra över internet, ofta benämnt Internet of Things (IoT) eller ”sakernas internet”, förväntas leda till ett behov av en mer finmaskig digital infrastruktur. Stokab kommer fortsätta arbetet med att förstärka och förtäta nätet för att klara de krav som kommande lansering av 5G och olika IoT-lösningar kommer ställa. Utbyggnad av anslutningar för IoT och 5G kommer att ske i samband med beställningar från kund för att möta efterfrågan vartefter den uppstår.

Stokab tillgodoser marknaden med ett öppet och konkurrensneutralt fibernät som ytterst avser att stimulera utvecklingen inom IT- och telekombranschen och därmed Stockholms näringsliv i stort. Inriktningen är att utifrån marknadens behov tillhandahålla ett passivt fibernät till kunderna på likvärdiga villkor. Därutöver ska Stokab tillhandahålla transparenta prismodeller för att underlätta för såväl befintliga som nya operatörer och tjänsteleverantörer att träda in på marknaden utan att själva behöva finansiera den grundläggande infrastrukturen. Förutsättningar skapas därmed för en starkt internationell konkurrenskraft för företag i Stockholm. Stokab kommer under planperioden att fortsätta detta arbete med beaktande av de mål som anges i stadens näringslivspolicy, när denna har beslutats av kommunfullmäktige.

Stokab har under de senaste åren successivt byggt ut det operatörsneutrala nätet för att möjliggöra att det absoluta flertalet av stockholmarna ska få tillgång till högkvalitativa bredbandstjänster. Därigenom bidrar Stockholms stad och Stokab till goda förutsättningar för ekonomisk utveckling i hela staden och till en sammanhållen stad. Vid nybyggnation i Stockholms stad genomför Stokab fiberutbyggnad och anslutning direkt i samband med byggnationen av fastigheten.

4.3 En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Resultatet efter finansnetto beräknas för planperioden till 230 mnkr per år. Resultatutvecklingen påverkas av en rad faktorer såsom exempelvis orderingång, konjunkturutveckling, räntenivåer och utvecklingen inom branschen.

Investeringarna beräknas uppgå till 200 mnkr per år under perioden. Under planperioden kommer Stokab fortsätta utveckla stamnätsinfrastrukturen, inklusive noder och knutpunkter, för att klara den framtida ökade generella efterfrågan och garantera tillgången till konkurrensneutral svartfiber. Ökade säkerhetskrav leder också till behov av investeringar i säkerhetshöjande åtgärder. Investeringarna är strategiska.

Stokab utvecklar sina processer för att ytterligare förbättra service och flexibilitet gentemot kunderna. En omfattande uppdatering av de IT-baserade interna stödsystemen har genomförts. En fortsatt digitalisering av såväl interna som kundrelaterade rutiner och processer är centralt för att åstadkomma en hög försäljning och en effektiv intern förvaltning. Vid beslut om investeringar i digitalisering ska det alltid finnas tydligt effektiviseringsfokus och driftkostnadskonsekvenser ska göras.

Genom förbättrade processer har Stokabs ledtider avsevärt kunnat förkortas till nytta för bolagets kunder. En fortsatt viktig uppgift för Stokab under åren framåt är att fortsätta utveckla bolagets samtliga delar i

syfte att nå en ökad kundnöjdhet. En viktig del i det fortsatta förbättringsarbetet är att upprätthålla leveransprecisionen på nuvarande höga nivå och att bibehålla nivån på felavhjälpning. Detta ska också ses i förhållande till den kraftiga ökningen av antalet uthyrda fiberförbindelser. Dokumentation är i det sammanhanget central.

Bolagets förmåga att långsiktigt kunna attrahera, utveckla och behålla medarbetare är viktiga komponenter för bolagets möjlighet att vara framgångsrikt. Stokab bedriver en proaktiv personalpolitik. Utifrån ett tydligt kundfokus är alla medarbetare delaktiga i att ständigt utveckla processer och rutiner.